

Magyary Ágnes

EGY FÉRFI

STILISZTIKAI REVÁNS ESTERHÁZY PÉTER
EGY NŐ CÍMŰ MŰVÉRE

(1)

Van egy férfi. Azt mondja, szeret. Nem hiszem. Szerintem csak engem akar megnyugtatni.

(2)

Van egy férfi. Gyakorlatilag alkalmatlan. A férfiasságra. És – kelkáposztaszagú. A kezét mindig a nadrágjába törli, a szalvétát fölényesen arrébb tolja – amolyan úri huncutságnak tartja. A felesége csalja. Nem tudom, hogyan jött rá. Végeredményben sokkal intelligensebbnek bizonyult a vártnál. Ez elég bosszantó. De lehet, mégsem az. Mindennek ellenére még valami jó is származhat belőle.

Mert a jó illékony. Láthatatlan. Ezért sem vesszük észre. Bár némi szerepet az emberi tompaság is játszhat az ügyben.

A jó olyan, mint a reggeli ébredés illata, amely lassan teríti be az eltompult agy megannyi szegletét. Először csak zajok lila párája lengi be a hálószoba félhomályát, ahol a szekrény és az asztal részeg matrózként szeretne rádólni az ágyra. Ekkor a kusza színek és formák egyvelege hirtelen kesernyés kávéillattá alakul. De csak illúzió. A zavart elme játéka. A tétova vágyak csalfa reménye. Kávé nincs. És ha így haladunk, nem is lesz. Erről is a klímaváltozás tehet. Legalábbis ezt mondják. A klímaváltozás pedig a végső nagy összeomlás egyik tényezője – vélik egyesek. *Effondrement. Collapse.*

Az első úgy hangzik, mint fondorlat, a második pedig, mint Kalüpszó. A fondorlat nem hiányzik senkinek, mivel már így is meglehetősen bonyolult az élet. Kalüpszó viszont azzal kecsegtet, hogy lehetséges a földi paradicsom annak minden kényelmével: kies lakhely, remek konyha, szép nimfa – habár egy kissé rámenős és heves. Ugyan nem követelődzik – annál sokkal okosabb –, nem vár el örök hűséget (mondjuk, a szigeten nem nagyon lehetne senkivel sem megcsalni), azonban ölelő karjai elől nincs menekvés.

Így persze a ravasz nimfa könnyen játssza a gáláns nagyvilági nőt, aki félvállról vesz olyan kispolgári csökevényes erkölcsösséget, mint monogá-

mia, őszinteség, elkötelezettség. Kalüpszó még véletlenül sem ejt ki a száján ilyen szavakat. De ennek a verbális megfontoltságnak ára van. Mégpedig a szabadság. És van-e fontosabb ennél? Ez szinte lényegtelen, mert ha eljön az *effondrement*, akkor a szabadság lesz a legkisebb gondunk, és nem elég, hogy fuccs a civilizációnak, de még kávé sem lesz hozzá. Ennek az egésznek az a veleje: a reggeli felkelés maga a civilizáció végső összeomlása.

És mint minden rendes apokalipszis, ez is a szagokkal kezdődik. Véltek vagy valós illatokkal. Kén, rothadó hús, kelkáposztaszag. Mindig utáltam a kelkáposztát. A sugárzásnak pedig nincs szaga. De ha lenne, úgyis elillanna. Mint a reggel minden nyúge.

De visszatérve a főmotívumhoz, alapvetően sem a férfi, sem a nő nem túl okos. Főleg akkor nem, ha férfiokról és nőkről van szó.

Szóval nem tudom, hogy jött rá, de én mindent tagadok. Elvégre ő sem világitótorony, én meg egyszerűen nem bírom elviselni, ha valaki a szalvéta helyett a nadrágjába törli a kezét.

(3)

Van. Ljubomirnak hívják.

(4)

Van egy férfi. Szeret. Sokat beszél. Igyekszem nem rá figyelni, amikor ömlik belőle a szó. Javíthatatlan szószátyár. Locsog-fecseg, nem érdekli semmi. Ha atombombát dobnának le – valakik, szinte lényegtelen, hogy kik, mert bár mindenki tagadja, erre vágynak a legjobban –, ő akkor is csak folytatná megkezdett monológjait, mintha mi sem történt volna.

A csend próbál utat törni magának a szózuhatagban. Türelmesen, hosszasan tűrően, a béke kedvelőjeként – mondhatni pacifista módjára –, szerényen, elnézőn, már-már empatikusan. Valljuk be, ezekkel a tulajdonságokkal nem lehet teret nyerni. Csak a világűrben. Ott meg nincs ember, és az arrafelé keringő atomoknak pedig teljesen mindegy, hogy csend van, vagy sem. Az sem változtatna túl sokat ezen a tényen, ha valaki egész álló nap libahangon kornyikálna. Vicces lenne, de a körülményeket tekintve mégiscsak lényegtelen. A csend tehát kisebbségbe szorult, marginalizálódva, a társadalom számkivetettjeként tengeti életét.

Ha valami miatt hirtelen mégis teljes csend állna be – a természet nezei és az emberi fecsegés is eltűnne –, mindenki megrémülne. Azt hiszem. Mert az nem természetes. Az már anarchia. Azaz maga az anarchikus csönd. Nem szociális és nem esztétikai.

Vágyom az anarchikus csöndre, mert kozmikus szószátyárkodásban van részem. Olyan jól jönne most a képmutató elhallgatás, amelyet jobb híján szociális csöndnek nevezünk. Labirintusba kerültem. Nem találok ki mondanivalójának útvesztőjéből. Rengeteg gondolata van. Ez nem baj. De valamennyit el is akarja mondani. Na, ez már nem jó. Különböző trükkökkel próbálom hallgatásra bírni. Először csak csúnyán nézek. Majd apatikusan pislogok. Később jelentősegteljesen keresztbe teszem a lábam. Minden hiába, a főnevek és az agyonkoptatott melléknevek sűrűjében azt sem veszi észre, hogy még a szobában vagyok. Nem hallom a saját belső hangomat sem.

Két dolog érdekli: a klasszikus zene és a politika. A szavak hömpölygésén keresztül azért annyit megértek, hogy ez a kettő tulajdonképpen egy. Hogy ezt bebizonyítsa, előkapja a brácsáját, és nagy elánnal játszik. A mosdóba menekülök. Utánam jön. Ráfordítom belülről a kulcsot. Ő játszik.

– Hallod? – kiabálja az ajtón keresztül. – Ez Beethoven. Hát nem pont olyan, mint egy tüntetés?!

Nem tudom, mert az anarchikus zajtól nem hallani semmit.

(5)

Van egy férfi. Szeretem. De nem úgy. Hanem, ahogy az ember a plüss vízilovát szokta. Legszívesebben felkapnám, megölelgetném és megsimogatnám a buksiját. Voltaképpen gyűlölnöm kellene, de nem vagyok rá képes. Mérges vagyok. Legszívesebben felpofoznám. Ehelyett inkább megsimogatom. Először a kezét. Olyan, mintha egy gyermeké volna. Érintésre. Amúgy hatalmas kezei vannak.

Hálásan néz rám. Az arcát is megsimogatom. Ez nem bizonyul jó ötletnek, mert a selymes bőrről hamar ráfutok némi érdes borostára. Szúr. Mintha aprócska tűkbe nyúltam volna. Ezért inkább visszatérek a kézhez. Hosszú, vékony ujjai vannak, nőiesen ível át a világ összes kétkedésén, lelki konfliktusán, belső vívódásán. Elvégre a plüss vízilovak ilyesmikre nem sokat adnak.

A kézfej erei finom táncot járnak a kitüremkedő csontokon. Bizonytalanok, egyensúlyoznak. Pont mint ő, amikor szembejön vele a kaotikus világ mindenféle kibogozhatatlan és megfejthetetlen nyavalyáival. Ahogy végighúzom az ujjamat a kék erek felett, érzem a vér áramlását. Behunyom a szemem, és elképzelem, ahogy a piros folyam egyre nagyobb hullámokat vetve háborog a testben. A sejtek felkapják a fejüket. Csodálkozva figyelik a fejleményeket.

Ő nem érti, mi ez a felfordulás. Még mielőtt végérvényesen a feje te-
tejére állna a test anatómiája, elkapja a kezét. Ilyet egyetlen plüss víziló se
tenne. De ő semmit sem tud ezekről a kedves játékállatokról, neki egysze-
rűen már túl sok az én sejtekig hatoló érintésem.

Megvetéssel gondolok gyengeségemre. Mindenről én tehetek. Ha csak
egy csipetnyi tartás volna bennem, *véletlenül* a lábára taposnék, és *finoman*,
teljes testsúlyommal ráereszkedve, a lábfejébe döfném a túsarkamat. De nem
teszem, mert a plüss vízilovamra, Aladárra emlékeztet. Ugyanúgy néz. És
ugyanúgy nincs egyénisége.

Rémes.

(6)

Van. Budapest. Mindig más, de létezik, vibrál, néha idegesítő, néha an-
dalító, máskor bájos. Bájosan mocskos. A szó minden értelmében. Ez most
nem metafora. Hagyjuk a metaforákat, csak összezavarnak. Olyan kelet-
európai. Párizsban nincsenek metaforák. Madridban sem. Semmi szükség
rájuk.

Valjon s mikor leszön jó Budában lakásom?!

(7)

Van egy férfi. Szeret. De mindig hazudik. Én meg mindent elhiszek ne-
ki. De csak akkor, amikor ott van. Ahogy kiteszi a lábát az ajtón, mintha
csak lehullana a fátyol, rögtön azt gondolom róla: egy aljas szemfényvesz-
tő, szélhámós gazember, szószátyár kókler, egy utolsó ámító, egy alávaló
csaló. Annyira elragadnak az érzelmek, hogy még jobban belebonyolodom
a viszonyukba. Mert ez nem kapcsolat. Az más. Még viszonynak sem ne-
vezném, inkább csak vonatkozásnak.

Tehát ebben a helyzetben, ahol a szavak szövevényes egymásba kapasz-
kodása nyelvi vonatkozásba hoz két embert, beleragadunk a másikba, mint
szkarabeusz a borostyánba.

A nyelv eredendően metaforikus, mivel a szenvedélyek hívták életre.
Nem azért szólaltunk meg, mert oly szükséges lett volna elmondani: az er-
dő túlsó végében áll egy odvas fa; hiszen azt mindenki úgyis tudta már. Sőt
még arról sem kellett fecsegni: a mamut nem hagyja könnyen levadászni
magát, mivel ez a tudás generációk óta köztulajdon volt. Tehát a valóság-
ra fecseirelni időt, szavakat, energiát és pontosvesszőket, hiábavalóság és fe-
lesleges. Az érzelmek viszont már más tészta. Azokról fogalma sincs és so-
ha nem is volt senkinek. Ezért kell őket szavakba önteni.

A beszéd természetesen nem javít a megértésen, de ez most nem is tartozik ide. Az is világos, hogy az ember lelkében dúló viharokról nem lehet ugyanazokkal a nyelvi eszközökkel megnyilatkozni, mintha az odvas fák pontos helymeghatározásáról volna szó. Tehát vitathatatlan, hogy a tulajdonképpeni jelentés későbbi fejlemény, mint a metaforikus. És a metaforáknál csatlakoznak be a hazugságok.

Elhatározom: én is hazudni fogok. Így aztán legközelebb mélyen egymás szemébe nézünk, és nekilendül a szavakkal való zsonglőrködés megállíthatatlanul. Nagyon jók vagyunk. Inspiráljuk a másikat. Gátlástalanul és rámenősen lopjuk el egymás ötleteit. Majd úgy brillírozunk velük, mintha a sajátunk lett volna. Egyre jobban belelendülünk, egyre jobban összecsiszolódunk, már elég egy gondolatfoszlány, a másik máris lecsap rá.

Olyasmiben van részünk, amit még senki mással nem éltünk át.

Egy nap azonban nem jön. Nem veszi fel a telefont. Nem ír. Elérhetetlen. Igaz, előtte majdnem megöltem. Valamit belekevertem az italába. Nem lett baja, csak hányt. Mondtam, csak vicc volt. Tudta, hazudok.

(8)

Van egy férfi. Azt mondja, gyereket akar. Mindig mondja. Este lefekvés előtt, reggel a kávécsésze felett, a villamoson, a vasárnapi ebédnél, anyámnál, a zebrán, a fürdőkádban, az újság fölött, a számítógép monitorját bámulva.

Én csak a tökfőzelékre tudok gondolni. Utálok, és ez nem egy felületes vélemény, hanem hosszú évtizedek mély meggyőződéséből fakad, amely megerősített hitemben: a tökfőzelék nem emberi fogyasztásra alkalmas eledel. Több okból is. Először a szaga, amely olyan, mint a nyári legelő, ahonnan nemrég vonultak el a békésen kérődző tehének. Emlékként lapótyára emlékeztető bűzös csomagokat hagyva hátra. És ki akarna ilyesmit jó kedvvel fogyasztani. Ha ez nem lenne elég, a színe sem kecsegtet túl sok jóval. Sem nem sárga, sem nem fehér. Semmilyen. Az ételnek legyen színe, ez a legkevesebb, amit el lehet várni.

Az állaga a szaghoz és a színhez képest még kétségbeejtőbb. Ragadósan terpeszkedik a tányéron, mint egy igazi csuszpájz. Leszakadt cipősarkat lehet ilyen jellegű kulimással ragasztani. Esetleg ki kell önteni az egészet a WC-be. Azonban ez felérne egy helyrehozhatatlan környezetszennyezéssel.

A lényeg: tökfőzeléket akarok enni. Szégyellem magam, de megszállottan csak erre tudok gondolni. Kínos, de végül nincs mit tenni, kinézek egy főzelékbárt Debrecenben, mert kizárt, hogy majd pont a Nagymező utcá-

ban kövessem el ezt a bűnt, ahol bárkivel összefuthatok. Így felülök az Intercityre, és mint egy elvonási tünetekkel küszködő drogos, érkezem meg a cívisvárosba. Mire eljutok az interneten kinézett főzelékbárba, olyan hisztérikus vagyok, mint Joséphine, amikor megtudta, hogy Napóleon elveszi feleségül Mária Lujzát. Ziláltan rontok be a vendéglőbe, azonnal tökfőzeléket követelve. A harmadik adag után érzem, hogy abba kellene hagynom. De nem teszem. Akkor már nem én vagyok, hanem egy megvadult formátlan sejtakupac, akinek egyetlen célja van a létezésben: magába tömni minden fellelhető csuszpájt. A nyolcadik után rohanok ki a mellékhelyiségbe, ahol zárásig ölelgetem a WC-kagylót. A személyzet többször bekopog, először csak udvariasan, majd egyre idegesebben érdeklődve hogylétem felől. Azzal a tudattal vonatozom vissza Budapestre, hogy soha senki számára nem fog kiderülni ez az ártatlan kis kalandom.

Egy nap az orra alá dugom a terhességi tesztet. Mondja, ezt ő nem érti. Mondom neki, teljesült a vágya. Nem érti. Mégis, hogy történhetett? – von kérdőre. Teljesen kiborul. Először magába roskad, utána látszik, hogy beszélni szeretne, de nem jönnek ki a szavak a száján, majd kiabál. Végül előrángatja a bőröndöt, hogy akkor ő most visszaköltözik az anyjához. Erre az összes hormon felszalad a fejembe, sírva könyörgök neki. Megesik rajtam a szíve. Na, jó – mondja –, de ez így akkor sem rendes dolog. Elteszi a bőröndöt. Lefekszünk.

Éjjel háromkor felébredt, hogy most mi lesz. Nem értem a kérdést. Inkább alszom. Reggel zavart tekintettel jön-megy a lakásban. Nem foglalkozom vele, mert egyéb problémáim adódnak. Nyugodtan hányok a WC-kagylót átöelve, amikor kapok egy sms-t. Ő az. Azt írja, neki ez sok, és inkább Franciaországba költözik. Mert ott jók a borok.

(9)

Van egy férfi. Azt mondom, szeretem. De csak magamat akarom ezzel megnyugtatni.

(10)

Van egy férfi. Medici Máriára hasonlít. Úgy tartja a fejét. És úgy is beszél. A Mediciektől megszokott módon a felső ajka megvetően biggyed le minden egyes felkiáltójelnél.

Rubens vért izzad, amíg valami használhatót tud Máriából kihozni. Rembrandt röhög a markába, mert neki nem kell ronda olasz nőket széppé pingálni. Igaz, úgy él, mint egy koldus: konyhájában patkányok rohan-

gálnak; a cselédlány pedig, aki egyben a szeretője, olyan mocskos, mint valami koldusasszony a Pont Neuf környékéről; a kamrájában penészes sajton és száraz kenyéren kívül más nincs, és berúgni is csak hitelre tud. De Rembrandt tesz az egészre, őt aztán semmi sem érdekli. Boldogabb is mindenkinél. Medici Máriánál mindenképpen, aki tudatában van annak, hogy nem lélegzetelállító szépség, bár a vőlegény is már rég túl van azon az életkoron, amikor indokolt volna a délceg jelző használata. Nem is jön menyasszonyát üdvözölni, szegény mesternek mindenféle allegorikus alakokkal kell a távollévő férjet helyettesítenie. Nem elég, hogy az ara ronda és a vőlegény vén (az már mellékes, hogy nincs is jelen), de ebből az alapanyagból kell bohó mázolóknak dolgoznia. Igaz, a honorárium busás. Ezek a Mediciek Krózsusok! Rubens meg szereti az ilyeneket: az illusztris társaságot és annak dagadozó bugyellárisát, amely nagylelkűen nyílik meg az ügyes kezű és főleg világfiasan elegáns mesterek előtt.

A Mediciek imádják a felkiáltójeleket! Gyakorlatilag Medici Mária is egy felkiáltójel. Minél kövérebben tesped a királyi palotában, annál inkább hasonlít eme írásjelre. Nem csoda, ha Henrik mindenféle más nő ágyába menekül. Kinek lenne kedve ágyba bújni a helyesírási szóttárral? Legfeljebb valamilyen pókhálós akadémikusnak, akiből egyedül az *accent circonflexe* szükségessége képes némi szenvedélyt kicsiholni.

Egyszóval megmutatom neki Medici Mária képét. Megsértődik. Megvetően biggyeszi le a felső ajkát, és azzal büntet, hogy egy szót sem szól.

– Én Marie Antoinette-re hasonlítok – mondja később háborogva.

És Rembrandt nevet a markába.

(11)

Van egy férfi. Szeret. De a parfümömet nem. Ezt el is mondja. Nem foglalkozom vele, mert majd pontosan ő fog nekem szépészeti tanácsokat adni, aki minden alkalomra ugyanazt a fekete pulóvert és barna túrabakancsot veszi fel. Különben, teszi hozzá, ennek természetesen semmi jelentősége sincs. Akkor jó, gondolom, és el is feledkezem az egészről, mert nem sok mindenhez ragaszkodom az életben, de a parfümömhöz igen.

Mert megtanultam, bármit elveszíthetünk: az egészségünket, a méltóságunkat, a józan eszünket, a családjunkat, a munkánkat, a szépségünket, a pénzünket, a jó vonalainkat. De egyvalami örök! A Rive Gauche az Yves Saint Laurent-tól! Mert a Rive Gauche a jellem próbája. Nem valami könnyed gyümölcsös illat, amellyel hóbertos huszonévesek rohannak salsa-tanfolyamra. Nem émelýtően édes virágtömjén, amellyel kissé életunt család-

apákat lehet szédíteni, hanem maga a lélek bugyrainak legmélyebb és legsötétebb zuga.

Medici Mária télen-nyáron didereg a Louvre-ban, és nemcsak a teste fázik, hanem a lelke is. Az nem zavarja, hogy mindenki utálja – kezdve a férjétől, egészen az utolsó lovászfíúig. Ez Firenzében is így volt. A francia udvar és nemesek nem tudnak olyat mutatni, amit ő ne látott volna már a Pitti-palotában. Az olasz nőt inkább a csupasz falak, a kihasználatlan terek, a folyosókon elhaló suttogások, a kifejezéstelen tekintetek, Henrik vidéki parasztfíú csörtéi zavarják, az istállószag, amely az egész palotát belengi. Így aztán alig hűl ki Henrik holtteste, Mária azonnal ábrándozni kezd: felépíti a saját Pitti-palotáját Párizsban, és azt nem az utált és parasztos Rive Droite-on teszi, hanem a folyó túlsó partján, ahova anno a bölcs rómaiak is építkeztek – nyilván nem véletlenül. Az új királyi lakhely – jobban mondva inkább királynői – Firenze minden pompájával fogja elkápráztatni a tenyeres-talpas gallokat. Így került a Luxembourg-palota a Rive Gauche-ra.

De nem mindenki születik Medici Máriaként, és így nem mindenkinek adatik meg, hogy a sokkal sikkesebb Rive Gauche-on kószáljon, így marad a Tuileriák kertje a másik oldalon. Január van és hideg. Még napvilág. De így is értelmetlen itt csatangolni a Szajna-parton. Még nem fagytam meg teljesen, erre pár órával később kerül sor. Egy bokor mellett állok, és azon gondolkodom, hogy mégis miért tűnt nekem jó ötletnek télen turistáskodni egy olyan városban, amely nem a kies trópusokon fekszik pálmafák között, homokos tengerparton, és ahol az egész éven át tartó nyári időben mindenki olyan lusta, hogy tohonyán várják: végre történjen valami csoda. Az megtörténik. Úgy hívják: ingatlanfejlesztés és turisták. Tehát ahelyett, hogy harmincöt fok melegben és bikiniben innék Margaritát, azt nézem, ahogy egy csapat óvodás vonul el hatalmas sapkákban és sálakban. A törpék tömegéből egy férfi lép hozzám. Azt hiszem, az egyik apuka az, aki segít a tanároknak. Definiálatlanul hülye vagyok. Nehezen esik le, fel akarnak csípni. De ez még csak a kezdet. Hamarosan besötétedik, és ha egyáltalán lehetséges, még hidegebb lesz. Jó lenne hazamenni. De ahogyan említettem, nem vagyok túl fényes elmével felvértezve, így nem értem, miért nem jár a busz, a metró, és miért nincs egyetlen taxi sem utasokra várva. Nem tudom, mit tegyek. Elindulok a Vendôme tér felé. Nincs józan magyarázat, hogy miért pont arra. A Ritz előtt is hosszú sor kígyózik, estélyibe öltözött hölgyek és urak várákznak, miközben az elszánt boy taxira vadászik. Beállok a sorba. A boy nem mer elküldeni.

Alig fél óra és én is taxiban ülök. A sofőr algériai. Járt Magyarországon. Tőle tudom meg: a közlekedési vállalat alkalmazottai sztrájkolnak, következképpen lebénult a város, mindenki taxikkal próbál hazajutni. Sokat és felszabadultan mesél. Magyarországról is. Később, amikor elmesélem a parfümömet kritizálónak, az kétrét görnyed a nevetéstől. Szerinte én ostoba vagyok, és ezért nem állt össze nekem azonnal, hogy miért is járt olyan lelkesen a taxisofőr Budapestre. Igaza van. De nem is ez a lényeg, hanem az, hogy miután kiszállok a taxiból a Gare de l'Est-nél, úgy érzem, ebben az állapotban nem mehetek haza, inkább beülök a sarki bárba, és iszom valamit. A pincér részeg. Kérek egy martinit. Fehéret. Közli, az nincs, csak martini rosso van. Erre egy pohár fehér bort szeretnék. A pityókos felszolgáló megvonja a vállát, majd azt mondja, itt nem szolgálnak fel fehér bort, csak vöröset. Ilyen is csak a Rive Droite-on eshet meg! Nem marad más választásom, mint megteremteni a magam Párizs-illúzióját a Rive Gauche parfümmel, mint ahogy Medici Mária tette az ő Luxembourg-palotájával.

A parfüm illata először leginkább egy bűzös borzra emlékeztet, ez a jó benne. Mert az ingatag és megbízhatatlan jellemű egyének már ezen a ponton megfutamodnak, és kétségbeesetten térnek vissza valami hétköznapi-an jól fészült parfümhöz. A következő lépésben a bőrre finoman elhelyezett illat ópiumos eleggyé alakul. Itt a Rive Gauche elveszíti azokat a nőket, akik nem ingatagok, nem a könnyű megoldások hívei, mégis hiányzik belőlük az az eltökéltség, amely elég vakmerővé tenné őket ahhoz, hogy ópiumszagú, bűzös borzként vonuljanak az utcán. De azok, akik még ekkor is kitartanak, megtapasztalhatják a Rive Gauche varázslatos világát, amikor az egyszer csak átalakul az őszi folyópartokon rothadó avar frissen kesernyész illatává.

És ő, akinek a legnagyobb örömet az okozza, hogy havazásban a Risnjak tetején vadkempingezés közben ötven sörösüveg társaságában hallgassa a farkasok üvöltését, sem lelkileg, sem testileg nem képes elhordozni a Rive Gauche által képviselt elegáns elmúlás-hangulatot. Így aztán, amikor éppen egy olcsó és fűtetlen szálláshelyen didergünk a Bihari-hegységben, a jégvirágos ablakon keresztül csodálva a kétméteres hótakarót, ezt mondja:

– Ez borzalmas.

Tudom, miről beszél, de nem azért utaztam fel vele ide télen, és fagyoskodom minden meggyőződése ellenére tengernyi dunyha alatt, hogy megkönnyítsem az életét.

– Szerintem csodaszép – mondom olyan képmutató áhítattal, ahogy Szendrey Júlia dicsérhette Petőfi Sándornak a *Szeptember végén* kéziratát.

Mély levegőt vesz. Elvégre ez számára nem is olyan fontos, ahogy azt már korábban is említette, de valamit kellene kezdeni ezzel az üggyel. Nem találja a megfelelő szavakat. Mentségére legyen mondva, még sosem keveredett ilyen kényes parfüm-ügybe. Természetesen az is lehetséges, azért nem tudja kellő módon megfogalmazni, milyen érzéseket vált ki belőle a Rive Gauche, mivel erre a jelenségre egész egyszerűen nincsenek szavak. Persze ő nem akar befolyásolni vagy bármire rávenni. Csak úgy mondja. Így aztán – csak úgy – órákon keresztül erről beszélgetünk, mivel végeredményben az egész parfüm-ügy nem is olyan fontos.

(12)

Volt egy férfi. Ljubomir. Mindenről ő tehet. Nehéz definiálni azt a szót, hogy minden. A minden az, amiről nem akarunk tudomást venni. Mint Isten. Ő is minden. A teljes egész, a végtelen abszolútum, amelyet sem katolikus misztikummal, sem protestáns bigottsággal nem lehet horogra kapni. Isten nem hal, bár a ceteket igencsak kedveli. Ljubomir sem hal. Ljubomir minden.

(13)

Van egy férfi. Szeret. Azt hiszem. Nem mondja, de tudom. Muszáj neki, mivel természettudományos kérdésként kezeli az életet, és ha nem szeretne, a velem töltött idő hiábavaló lenne. Mindenre van magyarázata, amire meg nincs, azzal nem foglalkozik. Itt jövök én a képbe, mint aki kívül esik az objektíven megfogható és leírható körülményen. Ezt ő is tudja. Szenved is tőle.

Mert alapvetően ő is kívül esik a racionalitáson. És ezt nem bírja elviselni. Szóval egyáltalán nem hiányzik neki, hogy fokozzam a fokozhatatlant. De mivel ő maga is egy olyan témakör, amely nem fér meg a természettudomány szűkös, de annál megnyugtatóbb keretei közt, szüntelenül feszült és ideges. Testének valamennyi ízülete egyetlen hatalmas csomóvá gyűrődik, homlokán vastag barázdák húzódnak, keze keményen ragad meg mindent, ami útjába kerül.

Megbízható és kiegyensúlyozott férfi benyomását akarja kelteni. Az állandó színlelés azonban felemészti az összes energiáját, és ettől még frusztráltabb és zaklatottabb lesz. Kimerült. Tizennégy éves kora óta szenved ettől a krónikus fáradtságtól, ugyanis akkor ismerte fel: nem tud olyan lenni, mint a többség, és hogy őt ez végtelenül zavarja. Ezért inkább azt választja: nem beszél magáról.

Kamaszkorunkban a Jethro Tullról és a *Száz év magány*ról vitatkozunk. Hogy ez a regény mennyivel jobb, mint *A Mester és Margarita*. Ez az én véleményem, és meglehetősen szenvedélyesen képviselem az álláspontomat. Nem engedem szóhoz jutni. Eltökélten szidom Bulgakov regényét: ekkorra marhaságot, az író teljesen megőrült, és kínjában hetet-havat összehord. Csak hümmög, majd annyit jegyez meg, az emberiséget két nagy csoportra lehet osztani: azok, akik a *Száz év magány*ért rajonganak; és azok, akik *A Mester és Margarita*ra esküsznek. Ez a két csoport élesen elkülönül egymástól, még véletlenül sem alkotnak közös halmazt.

Ilyen kézenfekvő megközelítésekkel viszonyul az érzelmi kilengéseimhez. Ebben maradunk: a hideg tudományos magyarázatokban és az indokolatlan heves felindulásokban.

Azért szeretem a Jethro Tullt, mert ő is szereti. Van valami ellenállhatatlanul vonzó, amikor egy nő, lemondva egyéniségéről, felolvad a férjében. Ez olyan, mint a világűrben lebegni a súlytalanság állapotában. Ijesztő, mivel a megszokott és jól ismert fizikai törvények érvénytelenek, és hogy mi van helyettük, senki sem tudja.

A Jethro Tull tökéletes választásnak bizonyul. Mert pont olyan, mint ő. Halvérűen indulnak a dallamok, aztán hirtelen felcsendül egy érces hang, végül megszólal a furulya, és mielőtt még valami édeskésen csöpögős nosztalgia venne erőt rajtunk a népi dallamok hallatán, dübörögve lendül neki a gitár és a dob.

Mintha ő maga kelne életre az erőlködéseivel, hogy bonyodalmak nélkül simuljon bele a nagy átlagos egyhangúságba, amit jobb híján normálisnak hívunk. A lelke mélyén közben ott dörmög egy ismeretlen hang, ilyesmiket motyogva: veszett fejsze nyele. De ő el tudja nyomni ezt az illetéktelen kotnyeleskedőt, és küzd. A harc mitikus, mert könnyű megmászni a világ legmagasabb hegyét, kiugrani több ezer méter magasból ejtőernyővel és télen átúszni a Dunát. Az igazi megmérettetés: az Istennel szembeni helyzetállítás – az úgyis csak egyféleképpen végződhet.

Közben eltelik húsz év. Szinte észrevétlenül. Most már semmi sem érdekli, sem a Jethro Tull, sem a *Száz év magány*, sem *A Mester és Margarita*. Bulgakov művével közben én is megbékültem, érettebben rájöttem: egy remekmű. Ezzel együtt a korábban felállított tudományos tézise is megdőlt, miszerint nem lehet egyszerre a *Száz év magány*ért és a Bulgakov-regényért rajongani. Őt ez nem érdekli.

Húsz év alatt sem sikerült megértenie önmagát, így nem csoda, hogy semmi más sem tudja felkelteni az érdeklődését. A hang a lelkében továbbra is csak azt dünnyögi: veszett fejsze nyele.

(14)

Volt egy Kolozsvár. Ma már nincs. Csak az én fejemben létezik.

(15)

Van egy férfi. Mindig azt mondja. Erre én ezt. Mindenki mondja a magáét. Ömlenek a szavak. Ugyanazok. Ugyanúgy. Csak zajlik. Végtelenül unalmas. Mert ő úgy gondolja, de én amúgy, és ez a kettő még véletlenül sem egyezik. Így aztán mi sem.

Ragaszkodunk a saját mondandónkhoz. Egy jottányit sem engedne egyikünk sem. Néha nehéz meggyőzni a másikat a magunk igazáról. Tulajdonképpen lehetetlen, de valami miatt szeretjük magunkat áztatni.

Az őszinteség egyik kínos feltétele az igazmondás. A helyzet akkor kezd el bonyolódni, amikor mi magunk sem ismerjük az oly sokat ajnározott igazságot, vagy egész egyszerűen semmi kedvünk beszélni, főleg nem ilyen kényes ügyekről. Jogunk van hallgatni, még akkor is, ha az őszinteség-fetisiszták ezt hangosan és bőbeszédűen megkérdőjelezzik. Tény: néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. A hallgatás nem segít a másikon. Mivel az ember oly tompa, hogy képtelen a gondolatolvasásra, nem marad más eszköz, mint a hangosan kimondott szavak. Ördögi kör.

Csak semmi őszinteség! Mert akkor mindennek vége. A férfi őszintesége a kimondhatatlan otrombaság szinonimája. A nő esetében meg maga a körmönfont kegyetlenség, amelyet előre megfontolt szándékok vezérelnek. És mi szükség van akár egyikre, akár a másokra? Semmi! Csak rontanak a helyzeten és a válási statisztikán. Márpedig a helyzet nélkülük is elég válságos. Nem kell még az őszinteség is.

Az őszinteség a párkapcsolatok ópiuma. A hétköznapi idilljének a rákfenéje. A boldogság fosztóképzője. A jobbra törő reménység torpedója. Satöbbi. Satöbbi.

Szóval ő mondja, meg én mondom. Mindenki beszél.